

Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma

Ömer Faruk İŞCAN (*)

Erdoğan KAYGIN (**)

Özet: Toplumların gelişme düzeylerini arttırmak girişimci sayısını arttırmakla mümkün görünmektedir. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimini belirlemek ve onları girişimciliğe teşvik etmek girişimci sayısını arttırmakta önem arz etmektedir. Bu önemden hareketle bu çalışmanın amacını üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Kafkas Üniversitesi ve Kırıkkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi son sınıf öğrencilerine anket yapılmış ve öğrencilerin karşılaştırmalı olarak girişimcilik eğilimleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Girişimci, girişimcilik, girişimcilik eğilimi

An Investigation to Determine the Entrepreneurship Tendency of University Students

Abstract: It seems possible to increase the development levels of societies through increasing the numbers of entrepreneurs. It is important to determine the entrepreneurship tendency of university students and to encourage them towards entrepreneurship to increase the numbers of entrepreneurs. Based on its importance the aim of this study is to determine the entrepreneurship tendency of university students. To achieve that an survey has been performed to the final students at the economics and administrative sciences faculty of Kafkas University in Kars and Kırıkkale University in Kırıkkale, Turkey and their entrepreneurship tendency has been comparatively determined.

Key words: Entrepreneur, entrepreneurship, entrepreneurship tendency

*) Doç.Dr., Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü.
(e-posta: omer_iscan@hotmail.com)

***) Arş. Gör., Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü
(e-posta: erdogankaygin@hotmail.com)

Giriş

Girişimcilik, girişimcilerin baştan sona yaptığı faaliyetlerin bütünüdür ifade eder ve bir süreçten oluşur. Girişimcilik süreci fırsat tanımlama, kaynaklar ve organizasyon'dan oluşmaktadır. Bir fırsat algılayan girişimci bu fırsattan faydalanmak için gerekli olan kaynakları bir araya getirir ve girişimci tarafından bir organizasyon meydana getirilir. Girişimcilik hem yeni bir işletme kurmak ve hem de var olan bir işletme içinde girişimcilik faaliyetlerinin yapılmasını kapsamaktadır.

Herkesin göremediği fırsatları görmek, fırsatlardan bir değer yaratmak için risk alabilmek, başarıya istekliliğinde olmak gibi özelliklere sahip olup bunun karşılığında düzenli olmayan gelir elde etmek, sermayesini kaybetmek veya istediği başarıyı yakalayamamak gibi durumlara hazır olan kişiler girişimci olarak ifade edilmektedir.

Fırsat ve yenilik kovalayan, yakaladıklarında ilgili riskleri de hesap ederek üretim yapmak üzere üretim faktörlerini birleştiren dinamik bireyler bir toplumda ne kadar fazla ise toplumun gelişmişlik seviyesi de o kadar yüksektir (Demirel ve Tikici, 2004:49). Sağlıklı ekonomilerin vazgeçilmez unsuru olan girişimciler, az gelişmiş ekonomilerdeki kalkınmanın ve gelişmiş ekonomilerde ise dinamizmin bir unsuru olarak görülmektedirler. Toplumların gelişmişlik düzeylerinin belirleyicisi olan girişimciler, kendilerini başarılı kılabilecek bir takım özelliklere sahiptirler.

Girişimcilik potansiyeli taşıyan bireylerin özellikleri; yeniliklere açık, risk almaya eğilimli, yaratıcı, yetenekli ve fırsat odaklılık şeklinde açıklanmaktadır (Cansız, 2007:28). Gibb (1987), girişimcinin ileri gelen özelliklerini: 1) Cesaretlendirme, 2) güçlü inandırıcılık, 3) risk alma eğilimi, 4) esneklik, 5) yaratıcılık, 6) bağımsızlık, 7) problem çözme, 8) yetenek, 9) başarılı olma, 10) yüksek hayal gücü, 11) kendi iç disiplini sağlama, 12) liderlik ve sıkı çalışma olarak ifade etmiştir. Levenburg ve meslektaşlarına göre (2006) girişimcilik özellikleri risk almak, yeni bir ürün veya hizmet yaratma fikrine sahip olmak, yeni fikirler üretmeyi sevmek, yeni organizasyonlar veya yeni görevler yaratmayla ilgili bazı fikirlere sahip olmak ve yeni girişimci fikirler için uyanık olmaktır (Güven, 2009:266). Bu özellikler kişiden kişiye göre değişen ve girişimcilerin başarısında önem arz eden özelliklerdir.

Özellikle arkadaşlarının başarılı girişimci olduğunu gören kişiler işletme kurmaya heveslenerek bu yöne yoğunlaşmaktadır. Bu yoğunlaşmanın sonucunda belirli bölgelerde âdeta girişimci havuzları oluşabilmektedir. Bu yöreler, girişimci ve potansiyel girişimcilerin buluşma yeri olmakta ve bu bölgeler diğer yerlere göre daha fazla fikirleri, problemleri ve çözümlerini tartışabilen yerler olabilmekte ve yeni işletmelerin kurulma olasılığını artırmaktadır. Bir işletme kurma teşviki eğitim sisteminden de kaynaklanmaktadır (Güney ve Nurmakhmatuly, 2007:70). Eğitim sisteminde girişimcilik eğitimi veren okulların girişimciliği daha fazla bir şekilde özendirme ve başarılı girişimci yetiştirme ait oldukları toplumların gelişmesine daha fazla katkı sağlayabilecektir. Girişimcilerin asıl amacı ekonomik bir değer yaratmak suretiyle topluma katkıda bulunmaktır. Girişimci kar elde etme fırsatını gören ve harekete geçen kişidir, gelecekte yaşar ve sürekli yeni hedefler belirleyip başarılı olmaya çalışır.

Bir toplumda başarılı girişimcilerin olması ve girişimcilerin sayılarının artması, girişimcilik eğitimi alan ve girişimci olma arzusu taşıyan potansiyel girişimcilere bağlı olmaktadır. Bu noktada girişimcilik eğilimi gösteren öğrencileri girişimciliğe yönlendirmek gerekmektedir. Bu gereklilikten hareketle Kafkas Üniversitesi ve Kırıkkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi son sınıf öğrencilerine yönelik bir uygulama yapılarak girişimcilik eğilimleri belirlenmeye çalışılmıştır.

I. Girişimcilik

Girişimcilik kavramı, literatürde pek çok yazar tarafından farklı boyutları vurgulanarak tanımlanmaya çalışılmıştır. Kavramla ilgili yapılan bütün tanımlamalarda ortak nokta girişimciliğin çeşitli fırsatların değerlendirildiği bir süreç olarak ele alındığıdır (Dündar ve Ağca, 2007:124). Girişimcilik bir süreç olarak görülürse, o, girişimciden, pazar fırsatlarını araştırmaktan, yenilikçi davranıştan ve bu fırsatlardan faydalanmak için gerekli olan kaynakları bir araya getirmekten oluşur (Mykletun ve Gyimo'thy, 2009:3). Girişimcilik yeni organizasyonlar yaratmaktır (Gartner, 1989:62) ve yeni birleşimleri başarma sürecidir (Nybakk ve Hansen, 2008:474).

Girişimcilik; birey ve toplum için değer yaratan, ekonomik fırsatlara cevap veren veya ekonomik fırsatlar yaratan bireyler tarafından ortaya konulan, getirdiği yeniliklerle ekonomik sistemde değişikliklere neden olan bir süreçtir (Yılmaz ve Sünbül, 2009:196). Morris ve meslektaşları, girişimciliği "Bir fırsattan faydalanmak için kaynakların eşsiz bir birleşimini bir araya getirme yoluyla değer yaratma süreci" olarak tanımlamışlardır (Lin vd., 2006:169).

Girişimcilik firmanın sürekli olarak yenilenmesi, yenilikçi ve yapısal olarak pazarlarında ve faaliyet alanlarında risk alma yeteneğini (Tajeddini, 2010:222) ve değer yaratmak için gerekli faaliyetlerin yapılmasını içerir.

II. Girişimci

Girişimci kelimesinin kökü Fransızca girişmek anlamındaki 'entreprendre' kelimesinden gelir (Lordkipanidze vd., 2005:788). Fırsatların tanımlanması, fırsatlardan faydalanmak için kaynakların bir araya getirilmesi ve bir organizasyon içerisinde faaliyette bulunulmasını içeren bu sürecin başarılı bir sona ulaşması girişimciye bağlıdır.

Girişimci belirli bir mal veya hizmeti üretmek, üretip pazarlamak veya yalnızca pazarlamak için, kendisine ait veya başkalarından temin ettiği sermayeyi üretim faktörlerine yatıran ve böylece kar veya zarar etme olasılığını göze alan özel veya tüzel kişi şeklinde ifade edilebilir (Şimşek, 2007:24). Diğer bir ifadeyle girişimci mal ve hizmetlerin üretimi için gerekli olan girişimi başlatan ve üretim faktörlerini bir araya getiren, üretim için finansal kaynaklar ve pazarlar bulan (Güven, 2009:265) aynı zamanda da değişimi, yenilikçiliği ve yeni bir düzen anlayışını ortaya koyan bir birey olarak tanımlanabilir (Kurt vd., 2006:100).

Peter F. Drucker, girişimciyi değişim için sürekli araştırma yapan, ona cevap veren ve onu bir fırsat olarak gören birisi olarak tanımlar. Mark Casson'a göre, girişimci kıt kaynakları koordine etmekle ilgili yargısal kararlar almada uzmanlaşan bir kişidir (Havinal,

2009:97). Buchholz ve Rosenthal, girişimcinin müşterilerin bilmediği bir ihtiyacı karşıladığını, toplumda yeni, değerli bir şey yarattığını ifade eder (Brenkert, 2009:450). Girişimci, fırsatların farkına varır, onları değerlendirir ve pazarlanabilir fikirlere dönüştürür. Fırsatlara zamanla, çabayla, parayla, ve becerilerle değer katar; bu fikirleri uygulamak için rekabetçi pazarın risklerini dikkate alır ve bu çabalarından ödül sağlar (Karabulut, 2009:332). Girişimci bireylerin, çevrelerinde bir fırsatı algılamaları, bu fırsattan ekonomik bir değer elde edebilme isteğinin olması, bu istek için belirli derecede risk alabilmesi, proaktif olması, yaratıcı olması, yeniliklere açık olması gibi özellikler amaçlarını gerçekleştirebilmelerindeki önemli özelliklerdir.

III. Girişimci Olmayı Belirleyen Faktörler

Mevcut pek çok girişimcilik teorisi ya girişimciye odaklanır, örnek olarak psikolojik unsurları ele alan çalışmalar ya zihinsel bakış açısı ya da ekonomik teoriler yoluyla ortaya konulan dış çevreye odaklanır ve yahut kurumsal teorilere odaklanır (Sarason vd., 2006:289). Girişimcilik işletme, iktisat, sosyoloji ve psikoloji gibi farklı disiplinler tarafından ele alınan bir konudur. Girişimcilikle ilgili çalışmalarda girişimci olmayı belirleyen faktörler bireysel, çevresel ve firma yaklaşımı şeklinde üç yaklaşım altında incelenmektedir.

A. Bireysel yaklaşım

Girişimciliği daha çok psikolojik, demografik ve kişilik özellikleri üzerinde durarak girişimciyi açıklamayan yaklaşımdır. Psikolojik olarak bireylerin değerleri, tutumları, ihtiyaçları, bireylerin girişimci olmalarında etkilidirler. Demografik olarak, ailede ilk çocukların, erkeklerin, eğitim seviyelerinin yüksek olanların ve girişimci bir aile yapısına sahip olanların daha çok girişimci olma ihtimalleri vardır. Demografik faktörlere ilave olarak yine yaş, medeni durum, ailenin gelir durumu gibi faktörlerde girişimci olmayı etkilemektedir. Bireysel yaklaşımın girişimciliği açıklamakta üzerinde önemle durduğu özellikler kişilik özellikleridir.

Son zamanlara kadar yeni işletme kurma kararları hakkındaki araştırmaların çoğu girişimcilerin kişilik özelliklerine odaklanmıştır (Ulhøi, 2005:939). Bu özellikler başarıya ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliğe karşı tolerans, yenilik, kendine güven gibi özelliklerdir. Bu özellikler şöyle açıklanabilir:

Başarıya ihtiyacı: McClelland (1961) tarafından ileri sürülen başarıya ihtiyacı teorisi, başarıya ihtiyacının girişimcilik davranışlarını etkileyen bir faktör olduğunu ileri sürmektedir. Bu bağlamda başarıya ihtiyacı güdüsü yüksek olan kişilerin başarıya için daha istekli olmaları, onların girişimcilik eğilimlerinin daha yüksek olmasına neden olmaktadır (Özden vd., 2008: 5). Dolayısıyla yüksek başarıya ihtiyacı bireyleri bir girişimsel faaliyette bulunmasına neden olmakta ve bu faaliyetin sonucunun başarılı bir şekilde son bulması için uğraş vermektedir.

Kontrol odağı: Kontrol odağı, bireylerin bir olayın sonucunu, kendi kontrol veya anlayışlarının ötesinde veya kendi kontrol veya anlayışlarının içerisinde algılamalarıdır. Dışsal kontrol odağına sahip olanlar, faaliyetlerinin sonuçlarının veya başarıya ya da başarısızlığın, kader ve şans gibi, kontrolleri dışındaki güçlerden kaynaklandığına inanırlar.

İçsel kontrol odağına sahip olanlar ise faaliyetlerinin sonuçlarını kendi üstünlük veya eksikliklerinin belirlediği düşüncesine sahiptir. Girişimcilik davranışı ile içsel kontrol odağı arasında doğru yönlü bir ilişki vardır (Naktiyok, 2004: 26-27).

Risk alma eğilimi: Geleneksel olarak girişimciliğin tanımı risk üstlenme eylemine dayalıdır (Erdem, 2001:46). Girişimcilik, risk almayı gerektirmektedir. Girişimciliğin bu yönü bazı avantaj ve dezavantajlara yol açmaktadır. Girişimci bağımsızlık, finansal fırsatlar, toplumsal hizmet, iş güvenliği, aile istihdamı gibi avantajlara sahiptir. Bu fırsatların yanı sıra finansal, araçsal ve psikolojik risklerle de karşı karşıyadır (Kutaniş ve Alpaslan, 2006:140). Girişimcilik faaliyetinde bulunan bir girişimci risk üstlenir. Risk girişimcilik sonucu girişimcinin istediği sonuçları elde edebileceği gibi hayal kırıklığı yaşama durumuyla da karşılaşabileceğini ifade eder. Girişimci bu durumu ortadan kaldıramaz. Önemli olan hesaplanabilir ve kabul edilebilir bir düzeyde risk almaktır.

Belirsizliğe karşı tolerans: Belirsiz bir durum, birey tarafından, yeterli veri olmaması nedeniyle tam olarak yapılandırılmayan veya kategorize edilemeyen durumdur. Belirsizlik toleransı ise, belirsiz durumlara olumlu tepki verebilme yeteneğidir. Birey, belirsiz bir çevrede aldığı karara, daha fazla bilgi aramaya kalkışmaksızın halen güvenebiliyorsa, yüksek toleransa sahip demektir. Hofstede'ye göre (1991) risk, bir olayın meydana gelme olasılığının oranı iken, belirsizlik ise, bir olasılığa bağlı kalmadan, herhangi bir şeyin olabileceğine yönelik beklentidir ve kaygı yaratır (Erdem,2001:44).

Yenilik: Subramaniam ve Youndt (2005) yeniliği, yeni ürünler, hizmetler, ya da çalışma uygulamaları yaratmada fırsatları tanımlamak ve fırsatları uygulamak olarak ifade eder. Damanpour (1996) yeniliğin organizasyonun yeniliğe adapte olması için bir fikrin benimsenmesini içerdiğini vurgular. Genellikle yenilik üç yönüyle tanımlanabilir: yeni bir iş birimi için yeni bir ürün, yeni bir süreç ya da bir organizasyonun özelliği (Raymond ve St-Pierre, 2010:1636). Yenilik, girişimcilikle aynı düzeyde bir önem kazanmıştır. Girişimci yenilik yoluyla değişimleri ortaya çıkarır, farkındalık yaratır ve bunun sonucunda da başarıya ulaşır.

Kendine güven: Kendine güven özel bir iş yapmada birisinin kendi yeteneğini değerlendirmesidir (Kauppila vd., 2008:4). Kendine güven bireylerin özel amaçlarını gerçekleştirmeyi belirli bir biçimde başarılı olarak yapmada yetenekli olduklarıyla ilgili inançlarını ifade eder (Dam vd., 2009:3). Yüksek derecede kendine güvenli kişiler başarı için bütün yeteneklerin kendilerinde var olduğuna inanan insanlardır (Özkalp, Kirel, 2005:106).

Başarı yolculuğuna çıkan girişimcinin başarıyı elde edebileceği konusunda kendine güvenmesi gerekmektedir çünkü girişimci kişiler oyunu kazanmak ve nihayetinde de başarılı olmak için yola çıkmışlardır. Kendine güvenen bireyler olayların sonuçlarının sahip oldukları yetenekler ve kişisel faaliyetlerinin sonucunda şekillendiğine inandıklarından dolayı, onlar girişimciliğe daha çok yatkın olan bireylerdir.

B. Çevresel yaklaşım

Girişimciliği etki eden faktörleri ele alan ikinci yaklaşım olan “Çevresel Yaklaşım” ise girişimciliğin temelinde bireysel özellikler yanında çevresel özelliklerin de etkin olduğunu ileri sürmektedir. Bu yaklaşıma göre girişimcilik, sosyal, politik, ekonomik, tek-

nolojik ve kültürel koşullardan önemli derecede etkilenmektedir (Özden vd., 2008:7). Girişimsel davranışı bu koşullarla birlikte kişisel geçmiş, deneyim, kişilik, yetenek ve beceriler etkiler. Çevresel yaklaşıma göre girişimciler planlı ve niyetli davranır. Bu şekilde davranma girişimciliğin kumar olmadığını, kişisel ve çevresel faktörlere bağlı olarak ortaya çıktığını gösterir (Naktiyok, 2004:15). Shane ve meslektaşları, girişimciliğin sadece insan kaynaklarının bir sonucu olmadığını aynı zamanda dış çevre faktörlerinin de rol oynadığını ifade ederler (Shane vd., 2003:258).

C. Firma yaklaşımı

Girişimciliğe etki eden bu yaklaşım mevcut bir işletme içinde yapılan girişimcilik faaliyetlerine odaklanır. Buna göre bir işletme içerisinde yapılan faaliyetler girişimcilikte önemli bir faktördür. Girişimcinin amaçlarını gerçekleştirebilme fırsatı yakalamak için kurduğu işletmesini sağlıklı ve düzenli bir şekilde büyütüp geliştirmesi için yöneticinin sahip olduğu özellikleri gerekli kılmaktadır.

IV. Girişimcilik Eğiliminin Belirlenmesine Yönelik Bir Uygulama

A. Araştırmanın Amacı, Yöntemi ve Hipotezleri

Bu çalışmanın amacı yakın zamanda birer girişimci olup ülkenin gelişmişlik düzeyine katkı sağlamaya aday olan üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Kafkas Üniversitesi ve Kırıkkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi son sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek için bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada kullanılacak verilerin toplanması için anket yöntemi kullanılmıştır. Anket öğrencilere gerekli açıklamalar yapılarak dağıtılmıştır. Anket uygulaması, kısa sürede iş hayatına atılacak son sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Uygulamaya katılan öğrencilere (işletme, iktisat ve kamu yönetimi bölümü öğrencileri) toplam 400 anket dağıtılmış ve bu anketlerden geri dönmeyen, hatalı ve eksik doldurmalarından kaynaklanan sebeplerden dolayı 366 tanesi değerlendirilmeye alınmıştır. Ankette 5’li Likert ölçeği kullanılmış ve elde edilen veriler için SPSS programıyla gerekli analizler yapılmıştır. Uygulamaya konu olan anket Hong Kong’daki yüksek lisans öğrencilerine uygulanmış olan “Girişimcilik Karakterlerinin Testi” adlı anketin uygulanması olup daha önce bu anketi kullanan araştırmacılardan temin edilmiştir. Anket oluşturulurken ayrıca Emine Cansız’ın “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma” adlı yüksek lisans çalışmasından ve Gülhan AKŞİT’in “Farklı Kültürlerde Girişimcilik Niyeti ve Üniversite Öğrencilerine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma” adlı çalışmalarının anket sorularından yararlanılmıştır. Araştırmanın hipotezleri şu şekilde oluşturulmuştur:

H1: Kafkas Üniversitesi ve Kırıkkale Üniversitesi öğrencileri arasında girişimci kişilik özellikleri bakımından farklılıklar vardır.

H2: Kafkas Üniversitesi ve Kırıkkale Üniversitesi öğrencileri arasında cinsiyetler bakımından girişimci kişilik özellikleri bakımından farklılıklar vardır.

H3: Kafkas Üniversitesi ve Kırıkkale Üniversitesi öğrencileri arasında yaş değişkeni bakımından öğrenciler arasında farklılıklar vardır.

H4: Kafkas Üniversitesi ve Kırıkkale Üniversitesi öğrencileri arasında daha önce bir girişimcilik faaliyetinde bulunan veya bulunmayan öğrenciler arasında girişimci kişilik özellikleri bakımından farklılıklar vardır.

B. Araştırma Bulguları

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine ve girişimcilik eğilimlerine ilişkin bulgular Tablo 1’de ve Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Değişken	Seçenekler	Kişi Sayısı	Yüzde	
İl	Kars	186	50,8	
	Kırıkkale	180	49,2	
Cinsiyet	Kars	Bayan	91	48,9
		Erkek	95	51,1
	Kırıkkale	Bayan	123	68,3
		Erkek	57	31,7
	Toplam	Bayan	214	58,5
		Erkek	152	41,5
Yaş Grubu	Kars	22’den küçük	23	12,4
		22-24 arası	146	78,5
		24’ten büyük	17	9,1
	Kırıkkale	22’den küçük	50	27,8
		22-24 arası	126	70,0
		24’ten büyük	4	2,2
	Toplam	22’den küçük	73	19,9
		22-24 arası	272	74,3
		24’ten büyük	21	5,8
Kardeş Sayısı	Kars	1	18	9,7
		2	49	26,3
		3	38	20,5
		4 ve Üstü	81	43,5
	Kırıkkale	1	72	40,0
		2	65	36,1
		3	21	11,7
		4 ve Üstü	22	12,2
	Toplam	1	90	24,6
		2	114	31,1
		3	59	16,1
		4 ve Üstü	103	28,2

Yaş Sırası	Kars	En Küçük	51	27,4
		Ortanca	73	39,3
		En Büyük	62	33,3
	Kırıkkale	En Küçük	61	33,9
		Ortanca	43	23,9
		En Büyük	76	42,2
	Toplam	En Küçük	112	30,6
		Ortanca	116	31,7
		En Büyük	138	37,7
Medeni Durum	Kars	Evli	4	2,2
		Bekar	182	97,8
	Kırıkkale	Evli	7	3,9
		Bekar	173	96,1
	Toplam	Evli	11	3,0
		Bekar	355	97,0
Yaşanılan Yer	Kars	Köy-Kasaba	59	31,8
		İlçe	41	22,0
		İl	86	46,2
	Kırıkkale	Köy-Kasaba	12	6,6
		İlçe	34	18,9
		İl	134	74,5
	Toplam	Köy-Kasaba	71	19,4
		İlçe	75	20,5
		İl	220	60,1
Toplam			366	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin %50,8'i (186) Kars'ta ve %49,2'si (180) ise Kırıkkale'de öğrenim görmektedir. Kars'ta öğrenim görenlerin %48,9'u (91) bayan iken %51,1'i (95) erkek, Kırıkkale'de öğrenim görenlerin %68,3'ü (123) bayan iken %31,7'si (57) erkektir. En yoğun görülen yaş grubu hem %78,5 (146) ile Kars'ta hem de %70 (126) ile Kırıkkale'de 22-24 yaş arasındır. Kars'taki öğrencilerde 4 ve daha fazla kardeşi olanların oranı %43,5 (81) iken Kırıkkale'deki öğrencilerde 1 kardeşi olanların oranı %40'tır (72). Kars'taki öğrenciler içinde ortanca çocuk olanların oranı %39,3 (73) iken Kırıkkale'deki öğrenciler içinde en büyük çocukların oranı %42,2'dir (76). Medeni durum bakımından hem Kars'ta (182) hem de Kırıkkale'de (173) araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu bekarıdır. Kars'taki öğrenciler içinde ilde yaşayanların oranı %46,2 (86) iken Kırıkkale'deki öğrencilerde bu oran %74,5'e çıkmaktadır (134).

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerine İlişkin Bulgular

Değişken	Seçenekler	Kişi Sayısı	Yüzde	
Girişimcilik Faaliyetinde Bulunma	Kars	Hayır	127	68,3
		Evet	59	31,7
	Kırıkkale	Hayır	141	78,3
		Evet	39	21,7
	Toplam	Hayır	268	73,2
		Evet	98	26,8
Hangi Sektörde Çalışmayı Düşündüğü	Kars	Özel s. herhangi bir işte	10	5,4
		Özel s. prestijli bir işte	51	27,4
		Kamu s. herhangi bir işte	31	16,7
		Kamu s.prestijli bir işte	94	50,5
	Kırıkkale	Özel s. herhangi bir işte	8	4,4
		Özel s. prestijli bir işte	33	18,3
		Kamu s. herhangi bir işte	30	16,7
		Kamu s.prestijli bir işte	109	60,6
	Toplam	Özel s. herhangi bir işte	18	4,9
		Özel s. prestijli bir işte	84	23,0
		Kamu s. herhangi bir işte	61	16,6
		Kamu s.prestijli bir işte	203	55,5
İş Kurma Olasılığı	Kars	Hiç Yok	58	31,2
		%30	54	29,0
		%50	56	30,1
		%60 ve Üstü	18	9,7
	Kırıkkale	Hiç Yok	80	44,4
		%30	50	27,8
		%50	34	18,9
		%60 ve Üstü	16	8,9
	Toplam	Hiç Yok	138	37,7
		%30	104	28,4
		%50	90	24,6
		%60 ve Üstü	34	9,3
İş Fikri Olması	Kars	Evet	83	44,6
		Hayır	59	31,7
		Olmasını İsterdim	44	23,7
	Kırıkkale	Evet	48	26,7
		Hayır	61	33,9
		Olmasını İsterdim	71	39,4
	Toplam	Evet	131	35,8
		Hayır	120	32,8
		Olmasını İsterdim	115	31,4
Toplam		366	100	

Araştırmaya katılan öğrencilerden Kars'ta öğrenim görenlerin girişimcilik faaliyetlerinde bulunanların oranı %31,7 (59) iken Kırıkkale'de öğrenim görenlerde bu oran %21,7'ye (39) düşmektedir. İleride kendi işini kurmak istemediği takdirde hem Kars'taki öğrenciler (94) hem de Kırıkkale'deki öğrenciler (109) ağırlıklı olarak kamuda prestijli bir işte çalışmak istemektedirler. Kars'taki öğrencilerde mezun olduktan sonra 1 yıl içinde bir iş kurma olasılığını yüzde 30 görenlerin oranı %29 (54), yüzde 50 görenlerin oranı %30,1 (56) ve yüzde 60 ve üzerinde görenlerin oranı ise %9,7'dir (18). Kırıkkale'deki öğrencilerde mezun olduktan sonra 1 yıl içinde bir iş kurma olasılığını yüzde 30 görenlerin oranı %27,8 (50), yüzde 50 görenlerin oranı %18,9 (34) ve yüzde 60 ve üzerinde görenlerin oranı ise %8,9'dur (16). Kars'ta öğrenim gören öğrencilerin %44,6'sında (83) kimseyle paylaşmadığı bir iş fikri bulunmakta iken Kırıkkale'de öğrenim gören öğrencilerde bu oran %26,7'ye (48) düşmektedir. Araştırmada kullanılan girişimcilik ölçeği için uygulanan doğrulayıcı faktör analizi sonuçları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: Faktör Analizi Sonuçları

	Faktör Yükleri	Özdeğer	Varyans Açıklama Oranı (%)
Faktör 1: Kendine Güven	-	4,13	13,76
Kendimi büyük hedeflere ulaşma konusunda azimli buluyorum	0,71		
Başarabilme yeteneğim konusunda kendime güvenirim	0,70		
Zekam ve kapasitem sayesinde karşılaştığım zorluklarla baş edebilirim	0,61		
Girişimci kelimesi beni tanımlar	0,51		
Faktör 2: Yenilik	-	2,83	9,42
Diğer insanlar çevrede olağan dışı bir şeyler görmediği halde ben işle ilgili fırsatları algılayabilirim	0,69		
Her zaman mevcut yöntemlerden daha iyi yöntemlerin var olduğuna inanırım	0,65		
Bir konu üzerinde farklılık yaratacak düşünceler ortaya koyma yeteneğine sahibim	0,65		
Yeni, ilginç, hatta çılgın fikirleri üretme yeteneğine sahibim	0,60		
İşlerin yapılma şeklini değiştirmekten kaçınmam	0,54		
İnsanlar girişimcilerden etkilenirler	0,53		
Faktör 3: Başarma İhtiyacı	-	2,80	9,32
Rekabeti severim çünkü rekabet daha fazla çalışmamı sağlar	0,65		
Bir şeyi onu yapmış olmak için değil mükemmel yapmış olmak için yaparım	0,64		
İlerleyen yıllarda kendi işimi kurmak istiyorum	0,57		
Hayatta hiçbir şey büyük başarıların yerini tutamaz	0,46		
Başarılı olduğumu hissetmezsem yüksek ücretlide olsa o işi yapmaktan hoşlanmam	0,40		

Faktör 4: Kontrol Odağı	-	2,03	6,77
Bir şeylerin olmasını beklemek ya da seyretmek yerine ben kendim bir şeyler yapmayı tercih ederim	0,69		
Yaptığım işlerle ilgili karşılaştığım her türlü gelişme kontrolüm altındadır	0,64		
Kendi hareketlerimi kendim kontrol ederim	0,57		
Başkasının gözetimi olmadığı zamanlarda daha başarılı olurum	0,52		
Kendi işinde çalışmak başkasının işinde çalışmaktan daha keyiflidir	0,51		
Yaşamımdaki olayların sonuçlarını şans ve kötü kader değil ben etkilerim	0,44		
Faktör 5: Risk Almak	-	1,97	6,58
Kendimi risk alabilen biri olarak görüyorum	0,65		
Hisselerinin kar getirebileceğini hesaplayabildiğim bir ortaklığa paramı yatırmaktan çekinmem	0,63		
Yaptığım işte yükselmek için büyük risk almaya gönüllüyüm	0,59		
Başarı için doğru zamanda doğru işi yapmak gerekir	0,58		
Kriz durumlarında bile girişimcilikte bulunmak gerekmektedir	0,40		
Faktör 6: Belirsizliğe Karşı Tolerans	-	1,77	5,91
İşin sürekli ve güvenli olması benim için önemli değildir	0,55		
Düzensiz şartlarda çalışmaktan zevk alırım	0,47		

Uygulanan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda; kapsam geçerliliği ile belirlenen maddelerden kendine güven faktöründeki “Girişimciliğin başarısında şans unsurunu önemli faktör görmüyorum” ile belirsizlik toleransı faktöründeki “Belirsizliğin olduğu durumlarda karar almayı ve liderlik yapmayı severim” ifadelerinin faktör yük değerleri 0,40’ın altında olduğundan bu maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Buna göre girişimcilik ölçeği 28 madde ve 6 faktörden oluşmuştur ve bu 6 faktör toplam varyansın %51,75’ini açıklamaktadır. Elde edilen faktörlerin Cronbach Alfa güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Cronbach Alfa Güvenirlik Analizi Sonuçları

Faktör	Madde Sayısı	Cronbach Alfa	Güvenirlik Düzeyi
Kendine Güven	4	0,738	Oldukça Güvenilir
Yenilik	6	0,788	Oldukça Güvenilir
Başarma İhtiyacı	5	0,681	Oldukça Güvenilir
Kontrol Odağı	6	0,756	Oldukça Güvenilir
Risk Almak	2	0,606	Oldukça Güvenilir
Belirsizliğe Karşı Tolerans	5	0,732	Oldukça Güvenilir

Bu sonuçlara göre; tüm faktörlerin güvenilirlik düzeylerinin oldukça güvenilir olduğu ve faktörlerin uygulanması ile herhangi bir problem olmadığı görülmüştür.

Ortalama ve Standart Sapmalar

Elde edilen faktörlerin ortalama ve standart sapma sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Ölçeklerin Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Ölçek	\bar{X}	S.S.
Kendine Güven	3,71	0,850
Yenilik	3,59	0,789
Başarma İhtiyacı	3,65	0,794
Kontrol Odağı	3,80	0,781
Risk Almak	3,66	0,788
Belirsizliğe Karşı Tolerans	2,50	1,146

Bu sonuçlara göre; öğrencilerin kendine güvenlerinin bulunduğu ($\bar{X}=3,71$), yenilik eğilimine sahip oldukları, ($\bar{X}=3,59$), başarıya ihtiyaç duydukları ($\bar{X}=3,65$), kontrol odağına sahip oldukları ($\bar{X}=3,80$) ve risk alma eğilimlerinin bulunduğu ($\bar{X}=3,66$) ancak belirsizliğe karşı tolerans göstermedikleri ($\bar{X}=2,50$) görülmektedir.

t Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Öğrenciler arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığını test etmek amacıyla bağımsız örneklem t testleri ve tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 6: Üniversiteler Arasında Kişilik Özellikleri Bakımından Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi

Ölçek	Kars (n=186)		Kırıkkale (n=180)		t	p
	\bar{X}	S.S.	\bar{X}	S.S.		
Kendine Güven	3,87	0,756	3,54	0,911	3,691	0,000**
Yenilik	3,79	0,668	3,39	0,850	5,080	0,000**
Başarma İhtiyacı	3,84	0,723	3,45	0,817	4,837	0,000**
Kontrol Odağı	3,97	0,659	3,63	0,857	4,238	0,000**
Risk Almak	3,82	0,678	3,49	0,858	3,999	0,000**
Belirsizliğe Karşı Tolerans	2,30	1,133	2,71	1,124	-3,498	0,000**

*: $p<0,05$, **: $p<0,01$

Tabloya göre; tüm kişilik özellikleri bakımından Kars’ta öğrenim gören öğrenciler ile Kırıkkale’de öğrenim gören öğrenciler arasında %99 güvenirlikle anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($p<0,01$). Kars’ta öğrenim gören öğrencilerin kendine güven, yenilik, başarı ihtiyacı, kontrol odağına sahip olma ve risk alma konularında Kırıkkale’de öğrenim gören öğrencilerden anlamlı derecede daha başarılı oldukları ancak belirsizliğe tolerans

gösterme konusunda ise Kırıkkale’de öğrenim gören öğrencilerin anlamlı derecede daha başarılı oldukları görülmüştür. Bu sonuçlara göre Kafkas Üniversitesi ve Kırıkkale Üniversitesi öğrencileri arasında girişimci kişilik özellikleri bakımından farklılığın olduğunu ifade eden H1 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 7: Bayanlar ile Erkekler Arasında Kişilik Özellikleri Bakımından Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi

Ölçek	Bayan (n=214)		Erkek (n=152)		t	p
	\bar{X}	S.S.	\bar{X}	S.S.		
Kendine Güven	3,66	0,847	3,78	0,852	-1,322	0,187
Yenilik	3,54	0,778	3,68	0,799	-1,677	0,094
Başarım İhtiyacı	3,57	0,789	3,76	0,790	-2,319	0,021*
Kontrol Odağı	3,75	0,776	3,87	0,784	-1,389	0,166
Risk Almak	3,59	0,814	3,75	0,741	-1,914	0,056
Belirsizliğe Karşı Tolerans	2,36	1,090	2,71	1,194	-2,887	0,004**

*: $p < 0,05$, **: $p < 0,01$

Tabloya göre; sadece başarıma ihtiyacı ile belirsizliğe karşı tolerans özellikleri için bayan öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında %95 güvenirlikle anlamlı farklılıklar bulunmakta ($p < 0,05$), diğer özellikler için ise bayan ve erkek öğrenciler arasında %95 güvenirlikle anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır ($p > 0,05$). Erkek öğrencilerin, başarıma ihtiyacı ve belirsizliğe tolerans gösterme konularında bayan öğrencilerden anlamlı derecede daha başarılı oldukları görülmüştür.

Tablo 8: Üniversite Ayrımında Bayanlar ile Erkekler Arasında Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi

Üniversite	Ölçek	Bayan		Erkek		t	p
		\bar{X}	S.S.	\bar{X}	S.S.		
Kars $n_{\text{Bayan}}=91$ $n_{\text{Erkek}}=95$	Kendine Güven	3,87	0,720	3,87	0,792	0,021	0,983
	Yenilik	3,77	0,640	3,82	0,695	-0,546	0,585
	Başarım İhtiyacı	3,79	0,699	3,89	0,745	-0,917	0,360
	Kontrol Odağı	3,95	0,661	3,99	0,659	-0,402	0,688
	Risk Almak	3,78	0,706	3,85	0,651	-0,749	0,455
	Belirsizliğe Karşı Tolerans	2,21	1,123	2,39	1,141	-1,087	0,278
Kırıkkale $n_{\text{Bayan}}=123$ $n_{\text{Erkek}}=57$	Kendine Güven	3,50	0,901	3,63	0,930	-0,873	0,384
	Yenilik	3,37	0,827	3,44	0,901	-0,512	0,610
	Başarım İhtiyacı	3,40	0,813	3,55	0,823	-1,141	0,256
	Kontrol Odağı	3,61	0,824	3,67	0,930	-0,446	0,656
	Risk Almak	3,45	0,862	3,58	0,849	-0,923	0,357
	Belirsizliğe Karşı Tolerans	2,47	1,056	3,24	1,094	-4,470	0,000**

*: $p < 0,05$, **: $p < 0,01$

Tabloya göre; kişilik özellikleri bakımından Kars'ta öğrenim gören bayan öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında %95 güvenirlikle anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır ($p>0,05$). Kırıkkale'de öğrenim gören öğrencilerde ise sadece belirsizliğe karşı tolerans gösterme özelliğinde bayan öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında %99 güvenirlikle anlamlı farklılık bulunmakta ($p<0,01$), diğer özellikler için ise bayan ve erkek öğrenciler arasında %95 güvenirlikle anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır ($p>0,05$). Kırıkkale'de öğrenim gören erkek öğrencilerin, belirsizliğe tolerans gösterme konusunda bayan öğrencilerden anlamlı derecede daha başarılı oldukları görülmüştür. Bu sonuçlara göre Kafkas Üniversitesi ve Kırıkkale Üniversitesi öğrencileri arasında cinsiyetler bakımından girişimci kişilik özellikleri bakımından farklılığın olduğunu ifade eden H2 Hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Tablo 9: Farklı Yaş Grubundaki Öğrenciler Arasında Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi

Ölçek	22'den Küçük (n=73)		22-24 Arası (n=272)		24'ten Büyük (n=21)		F	p	Fark
	\bar{X}	S.S.	\bar{X}	S.S.	\bar{X}	S.S.			
Kendine Güven	3,52	0,916	3,75	0,811	3,79	1,041	2,338	0,098	-
Yenilik	3,29	0,827	3,67	0,751	3,64	0,915	6,830	0,001**	1-2,3
Başarma İhtiyacı	3,35	0,863	3,71	0,743	3,84	0,967	6,683	0,001**	1-2,3
Kontrol Odağı	3,64	0,881	3,84	0,727	3,84	1,022	2,059	0,129	-
Risk Almak	3,42	0,904	3,72	0,729	3,64	0,958	4,442	0,012*	1-2
Belirsizliğe Karşı Tolerans	2,56	1,130	2,49	1,156	2,47	1,112	0,116	0,890	-

*: $p<0,05$, **: $p<0,01$

Tabloya göre; yenilik, başarma ihtiyacı ile risk almada farklı yaşlardaki öğrenciler arasında %95 güvenirlikle anlamlı farklılıklar bulunmakta ($p<0,05$), diğer özellikler için ise farklı yaşlardaki öğrenciler arasında %95 güvenirlikle anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır ($p>0,05$). 22 yaşından küçük öğrencilerin, yenilik ve başarı ihtiyacı özelliğinde diğer öğrencilerden anlamlı derecede daha başarısız oldukları görülmüştür. Ayrıca 22-24 yaşındaki öğrencilerin, risk alma konusunda 22 yaşından küçük öğrencilerden anlamlı derecede daha başarılı oldukları görülmüştür.

Tablo 10: Üniversite Ayrımında Farklı Yaş Grubundaki Öğrenciler Arasında Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi

Üniversite	Ölçek	22'den Küçük		22 ve Üstü		t	p
		\bar{X}	S.S.	\bar{X}	S.S.		
Kars n _{22'den az} =23 n _{22 ve üstü} =163	Kendine Güven	3,55	0,730	3,91	0,751	-2,138	0,034*
	Yenilik	3,35	0,706	3,86	0,639	-3,532	0,001**
	Başarım İhtiyacı	3,43	0,856	3,90	0,686	-2,920	0,004**
	Kontrol Odağı	3,69	0,879	4,01	0,615	-2,200	0,029*
	Risk Almak	3,58	0,914	3,85	0,634	-1,775	0,078
	Belirsizliğe Karşı Tolerans	2,61	1,405	2,26	1,087	1,150	0,261
Kırıkkale n _{22'den az} =50 n _{22 ve üstü} =130	Kendine Güven	3,50	0,997	3,56	0,878	-0,405	0,686
	Yenilik	3,27	0,881	3,43	0,836	-1,156	0,249
	Başarım İhtiyacı	3,32	0,873	3,50	0,792	-1,356	0,177
	Kontrol Odağı	3,61	0,889	3,64	0,847	-0,167	0,868
	Risk Almak	3,34	0,897	3,55	0,838	-1,481	0,140
	Belirsizliğe Karşı Tolerans	2,54	0,994	2,78	1,166	-1,290	0,199

*: $p < 0,05$, **: $p < 0,01$

Tabloya göre; kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı ve kontrol odağı için Kars'ta öğrenim gören 22 yaşından küçük öğrenciler ile 22 yaşında veya daha büyük öğrenciler arasında %95 güvenirlikle anlamlı farklılıklar bulunmakta, diğer özellikler için ise Kars'ta öğrenim gören 22 yaşından küçük öğrenciler ile 22 yaşında veya daha büyük öğrenciler arasında %95 güvenirlikle anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır ($p > 0,05$). Kars'ta öğrenim gören 22 yaşındaki veya daha büyük öğrencilerin, kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı ve kontrol odağına sahip olma konularında Kars'ta öğrenim gören 22 yaşından küçük öğrencilerden anlamlı derecede daha başarılı oldukları görülmüştür. Kırıkkale'de öğrenim gören 22 yaşından küçük öğrenciler ile 22 yaşından büyük öğrenciler arasında %95 güvenirlikle anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır ($p > 0,05$). Bu sonuçlara göre Kafkas Üniversitesi ve Kırıkkale Üniversitesi öğrencileri arasında yaş değişkeni bakımından farklılığın olduğunu ifade eden H3 hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Tablo 11: Daha Önce Girişimcilik Faaliyetinde Bulunan veya Bulunmayan Öğrenciler Arasında Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi

Ölçek	Bulunmayan (n=268)		Bulunan (n=98)		t	p
	\bar{X}	S.S.	\bar{X}	S.S.		
Kendine Güven	3,62	0,841	3,94	0,834	-3,175	0,002**
Yenilik	3,54	0,748	3,73	0,878	-2,012	0,045*
Başarım İhtiyacı	3,62	0,775	3,72	0,842	-1,070	0,285
Kontrol Odağı	3,75	0,774	3,94	0,786	-2,005	0,046*
Risk Almak	3,63	0,758	3,74	0,861	-1,265	0,207
Belirsizliğe Karşı Tolerans	2,41	1,129	2,76	1,158	-2,606	0,010*

*: $p < 0,05$, **: $p < 0,01$

Tabloya göre; kendine güven, yenilik, kontrol odağı ve belirsizliğe karşı tolerans özellikleri için daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunan veya bulunmayan öğrenciler arasında %95 güvenirlikle anlamlı farklılıklar bulunmakta ($p < 0,05$), diğer özellikler için ise anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır ($p > 0,05$). Daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunan öğrencilerin, kendine güven, yenilik, kontrol odağına sahip olma ve belirsizliğe karşı tolerans gösterme konularında daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunmayan öğrencilerden anlamlı derecede daha başarılı oldukları görülmüştür.

Tablo 12: Üniversite Ayrımında Girişimcilik Faaliyetinde Bulunan Veya Bulunmayan Öğrenciler Arasında Ölçekler Bakımından Farklılık Olup Olmadığının İncelenmesi

Üniversite	Ölçek	Bulunmayan		Bulunan		t	p
		\bar{X}	S.S.	\bar{X}	S.S.		
Kars $n_{\text{Bulunmayan}}=127$ $n_{\text{Bulunan}}=59$	Kendine Güven	3,80	0,756	4,01	0,740	-1,803	0,073
	Yenilik	3,77	0,606	3,85	0,788	-0,732	0,465
	Başarım İhtiyacı	3,83	0,685	3,86	0,803	-0,243	0,809
	Kontrol Odağı	3,93	0,642	4,05	0,693	-1,120	0,264
	Risk Almak	3,82	0,636	3,81	0,764	0,128	0,898
	Belirsizliğe Karşı Tolerans	2,19	1,116	2,54	1,142	-1,995	0,048*
Kırıkkale $n_{\text{Bulunmayan}}=141$ $n_{\text{Bulunan}}=39$	Kendine Güven	3,47	0,884	3,83	0,958	-2,213	0,028*
	Yenilik	3,34	0,806	3,56	0,984	-1,395	0,165
	Başarım İhtiyacı	3,43	0,805	3,51	0,866	-0,551	0,582
	Kontrol Odağı	3,59	0,846	3,77	0,892	-1,143	0,255
	Risk Almak	3,45	0,815	3,65	0,993	-1,268	0,206
	Belirsizliğe Karşı Tolerans	2,61	1,106	3,09	1,117	-2,391	0,018*

*: $p < 0,05$, **: $p < 0,01$

Tabloya göre; belirsizliğe karşı tolerans özelliği için Kars'ta öğrenim gören daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunan veya bulunmayan öğrenciler arasında %95 güvenirlikle anlamlı farklılıklar bulunmakta, diğer özellikler için ise farklılıklar bulunmamaktadır ($p > 0,05$). Kars'ta öğrenim gören, daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunan öğrencilerin, belirsizliğe karşı tolerans gösterme konusunda daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunmamış öğrencilerden anlamlı derecede daha başarılı oldukları görülmüştür. Kendine güven ile belirsizliğe karşı tolerans özelliği bakımından Kırıkkale'de öğrenim gören daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunan veya bulunmayan öğrenciler arasında %95 güvenirlikle anlamlı farklılıklar bulunmakta, diğer özellikler için ise anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır ($p > 0,05$). Kırıkkale'de öğrenim gören daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunmuş öğrencilerin, kendine güven ile belirsizliğe karşı tolerans gösterme konusunda daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunmamış öğrencilerden anlamlı derecede daha başarılı oldukları görülmüştür. Bu sonuçlara göre Kafkas Üniversitesi ve Kırıkkale

üniversitesi öğrencileri arasında girişimcilik faaliyetinde bulunan veya bulunmayan öğrenciler arasında girişimci kişilik özellikleri bakımından farklılığın olduğunu ifade eden H4 hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Girişimcilik ülkelerin refah düzeylerinin yükselmesinde başrolü oynamaktadır. Girişimciliğin önemini anlayan toplumlar girişimci sayısını arttırmakta ve girişimciliği teşvik etmeye çalışmaktadır. Girişimcilerin sayısını arttırmak hususunda üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek ve onları girişimciliğe teşvik etmek önem arz etmektedir. Bu önemden hareketle üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri belirlenmeye çalışılmış ve bu amaçla bir uygulama yapılmıştır. Ortaya çıkan sonuçlarda Kırıkkale'deki öğrencilerin şehirde yaşama oranı Kars'taki öğrencilere göre daha fazladır. Girişimcilik faaliyetinde bulunma bakımından Kars'taki öğrencilerin %31,7 oranla daha fazla girişimcilik faaliyetinde buldukları görülmüştür. Hem Kars'taki hem de Kırıkkale'deki öğrencilerin büyük bir çoğunluğu kamu sektöründe çalışmayı arzulamaktadır ve öğrencilerin büyük çoğunluğu bir iş fikrine sahip değildirler. Öğrencilerin bir girişimcilik fikrine sahip olmaları sağlanmalıdır. Bu, onların kendi amaçları için daha çok çaba göstermelerini sağlayacaktır.

Araştırmada uygulanan faktör analizi sonucunda altı faktör elde edilmiştir. Elde edilen altı faktör toplam varyansın %51,75'ini açıklamaktadır. Faktörlere ilişkin ortalama ve standart sapmalar hesaplanmış ve öğrencilerin kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı ve risk almak eğilimlerinin yüksek olduğu fakat belirsizliğe karşı toleranslarının düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencilere, yeterli olmayan bilgilerle belirsiz durumlara olumlu tepki verebilme yeteneğini ifade eden belirsizliğe karşı tolerans gösterme özelliklerinin kazandırılması gerekmektedir. Sürekli değişen çevre koşullarına cevap vermek ve bu ortamda başarılı olmak bu özelliğin daha yüksek boyutlarda bulunmasını gerekli kılmaktadır.

Üniversite ayrımında öğrenciler arasında farklılıkların olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t testi sonuçlarına göre, Kars'ta öğrenim gören öğrencilerin kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağına sahip olma ve risk alma konularında Kırıkkale'de öğrenim gören öğrencilerden anlamlı derecede daha başarılı oldukları ancak belirsizliğe tolerans gösterme konusunda ise Kırıkkale'de öğrenim gören öğrencilerin anlamlı derecede daha başarılı oldukları görülmüştür. Girişimcilikte önem arz eden bu kişilik özelliklerinin daha yüksek bir oranda olması sağlanmalıdır. Bunun sağlanması için öğrencilere gerekli destek verilmelidir. Bu destek gelecekte daha başarılı girişimcilerin ortaya çıkmasını sağlayacaktır.

Bayanlar ile erkekler arasında başarıma ihtiyacı ve belirsizliğe tolerans boyutlarında anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Erkek öğrencilerin, başarıya ihtiyaç duyma ve belirsizliğe tolerans gösterme konularında bayan öğrencilerden anlamlı derecede daha başarılı oldukları görülmüştür. Üniversiteler ayrımında ise; Kars'ta öğrenim gören öğrencilerin

cinsiyetleri bakımından herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. Kırıkkale'deki öğrenciler arasında bayanlar ile erkekler arasında ortaya çıkan farklılıkta; Kırıkkale'de öğrenim gören erkek öğrencilerin, belirsizliğe tolerans gösterme konusunda Kırıkkale'de öğrenim gören bayan öğrencilerden anlamlı derecede daha başarılı oldukları görülmüştür. Terzi, kuaför gibi meslek gruplarından öteye geçmeyen ve erkek girişimciliği kadar gelişmemiş olan kadın girişimciliğini geliştirmenin, onların ülke ekonomisine olan katkılarını daha üst seviyelere çıkarmanın yolları aranmalıdır.

Daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunmuş öğrencilerin, kendine güven, yenilik, kontrol odağına sahip olma ve belirsizliğe karşı tolerans gösterme konularında daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunmamış öğrencilerden anlamlı derecede daha başarılı oldukları görülmüştür. Kars'ta öğrenim gören, daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunmuş öğrencilerin, belirsizliğe karşı tolerans gösterme konusunda, daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunmamış öğrencilerden anlamlı derecede daha başarılı oldukları görülmüştür. Kırıkkale'de öğrenim gören, daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunmuş öğrencilerin, kendine güven ile belirsizliğe karşı tolerans gösterme konusunda daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunmamış öğrencilerden anlamlı derecede daha başarılı oldukları görülmüştür. Öğrencilerin öğrenim gördükleri süre içerisinde öğrendiklerini uygulamaya dökerek faaliyetlerde bulunması bunun için sektörlerin ve üniversitelerin işbirliği sağlamaları öğrencilere tecrübe kazandıracak ve daha başarılı birer girişimci olmaları konusunda yardımcı olacaktır.

Kaynaklar

- Akşit, G. (2003) "Farklı Kültürlerde Girişimcilik Niyeti ve Üniversite Öğrencilerine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Brenkert, G. G. (2009). "Innovation, Rule Breaking and The Ethics Of Entrepreneurship". *Journal of Business Venturing*, 24, ss. 448–464.
- Cansız, E. (2007). "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Çalışma" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dam, K. V. - Schipper, M. - Runhaar, P. (2009). "Developing A Competency-Based Framework For Teachers' Entrepreneurial Behaviour". *Teaching and Teacher Education*, doi:10.1016/j.tate.2009.10.038.
- Demirel, E. T. - Tikici, M. (2004) "Kültürün Girişimciliğe Etkileri". *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, ss. 49-58.
- Dündar, S. - Ağca, V. (2007). "Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin İncelenmesine İlişkin Ampirik Bir Çalışma". *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(1), ss.121-142.

- Erdem, F. (2001). "Girişimcilerde Risk Alma Eğilimi ve Belirsizliğe Tolerans İlişkisine Kültürel Yaklaşım". Akdeniz İİBF Dergisi, 2, ss. 43-61.
- Gartner, W. B. (1989). "Who is an entrepreneur? Is the Wrong Question". Entrepreneurship Theory And Practice, summer, ss. 47-67.
- Güney, S. - Nurmakhamatuly, A. (2007). "Kültürün Girişimciliğe Etkisi: Kazakistan ve Türkiye Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Kültürlerarası Araştırma". Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10, 18, Aralık, ss. 62-86.
- Güven, S. (2009). "New Primary Education Course Programmes and Entrepreneurship". Procedia Social And Behavioral Sciences, 1, ss.265-270.
- Havinal, V. (2009). Management and Entrepreneurship. New Age International, New Delhi.
- Karabulut, A. T. (2009). "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini Ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma". Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi, 26, 1, ss.331-356.
- Kaupila, O. - P - Rajala, R. - Jyrama, A. (2008). "Antecedents of Salespeople's Reluctance to Sell Radically New Products". Industrial Marketing Management, doi:10.1016/j.indmarman.2008.11.003.
- Kurt, M. - Ağca, V. - Erdoğan, S. (2006) "Afyonkarahisar İli Girişimcilik Performansının Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Analizi". Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi, 8, 2, ss. 97-114.
- Kutaniş, R. Ö. - Hancı, A. (2004) "Kadın Girişimcilerin Kişisel Özgürlük Algılamaları", 3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi. 25-26 Kasım, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, ss. 457-464.
- Lin, B. W. - Li, P. C. - Chen J. S. (2006). "Social Capital, Capabilities, And Entrepreneurial Strategies: A study Of Taiwanese High-Tech New Ventures". Technological Forecasting & Social Change, 73, ss. 168-181.
- Lordkipanidze, M. - Brezet, H. - Backman, M. (2005). "The Entrepreneurship Factor in Sustainable Tourism Development". Journal Of Cleaner Production, 13, ss. 787-798.
- Mykletun, R. J. - Gyimothy, S. (2009). "Beyond the Renaissance of the Traditional Voss Sheep's-Head Meal: Tradition, Culinary Art, Scariness And Entrepreneurship". Tourism Management, doi:10.1016/j.tourman.2009.04.002.
- Naktiyok, A. (2004). İç Girişimcilik. İstanbul: Beta Yayınları.
- Nybakk, E. - Hansen, E. (2008). "Entrepreneurial Attitude, Innovation and Performance Among Norwegian Nature-Based Tourism Enterprises". Forest Policy and Economics, 10, ss. 473-479.

Özden, K. - Temurlenk, M. S. - Başar, S. (2008). "Girişimcilik Eğilimi: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir araştırma". Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları:112 Kongreler Dizisi: 16, ss. 229-240.

Özkalp, E. - Kirel, Ç. (2005). Örgütsel Davranış. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayın No: 149, .

Raymond , L. - St-Pierre, J. (2010). "R&D As A Determinant of Innovation in Manufacturing SMEs: An Attempt At Empirical Clarification". Technovation, 30, ss. 48-56.

Sarason, Y. - Dean, T. - Dillard, J. F. (2006). "Entrepreneurship As The Nexus of Individual And Opportunity: A Structuration View". Journal of Business Venturing, 21, ss. 286-305.

Shane, S. - Locke, E. A. - Collins, C. J. (2003). "Entrepreneurial Motivation". Human Resource Management Review, 13, ss. 257-279.

Şimşek, M. Ş. (2007). İşletme Bilimlerine Giriş. Konya: Adım Ofset ve Matbaacılık.

Tajeddini, K. (2010). "Effect of Customer Orientation And Entrepreneurial Orientation On Innovativeness: Evidence From The Hotel Industry In Switzerland". Tourism Management, 31, ss. 221-231.

Ulhøi, J. P. (2005). "The Social Dimensions Of Entrepreneurship". Technovation, 25, ss. 939-946.

Yılmaz, E. - Sünbül, A. M. (2009). "Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi". Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21, ss. 195-203.